УДК 347.73

[https://doi.org/10.52058/2708-7530-2021-12\(18\)-224-234](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2021-12(18)-224-234)

Бондаренко Ольга Володимирівна студентка 16 групи 3 курсу Інституту прокуратури та кримінальної юстиції, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, вул. Металістів, 17, Київ, 02000, тел.: (097) 925-08-33, e-mail olikabond2@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-1960-4977>

Нестеров Борис Борисович студент 16 групи 3 курсу Інституту прокуратури та кримінальної юстиції, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, вул. Металістів, 17, Київ, 02000, тел.: (099) 256-61-25, e-mail: bnesterov20021@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0003-0015-2963>

Богоявленський Георгій Дмитрович студент 16 групи 3 курсу Інституту прокуратури та кримінальної юстиції, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, вул. Металістів, 17, Київ, 02000, тел.: (068) 496-95-05, e-mail: georgiyzxc@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-2795-2736>

ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ КРИПТОВАЛЮТИ В УКРАЇНІ

Анотація. Стаття присвячена дослідженню сутності і змісту криптовалюти як особливого виду цифрового активу, виокремленню основних особливостей криптовалюти як одного з виду віртуальних грошей та її впливу на економічну систему. Виокремлено такі ключові особливості криптовалюти: обмін на товари або послуги; обмін на класичну валюту; оплата товарів та послуг; мінімальний рівень неможливості викрадення; платежі, швидкі і прямі транзакції; інвестиційний актив; розвиток бізнесу на криптовалюті. У статті також розглянуто переваги та недоліки криптовалюти, особливості її використання, проблемні аспекти запровадження та використання криптовалюти в Україні. У роботі розглядаються також тенденції поширення криптовалюти в Україні та зазначаються перспективи подальшого розвитку криптовалют.

У процесі бурхливого розвитку інформаційних технологій щодня з'являються нові засоби управління економікою, до яких можна віднести електронні гроші. Економіка більшості країн покращується і розвивається, а люди знаходяться у вічному пошуку кращого та зручнішого. Це призвело до появи на ринку аналога традиційних валют - криптовалют. Криптовалюта — це цифрові гроші, які зашифровані та захищені спеціальними алгоритмами, які працюють незалежно від центрального банку. Основна відмінність криптовалюти від інших обраних грошей — анонімність її використання та абсолютна децентралізація. Серед низки різноманітних крипів

найпоширенішою валютою є Bitcoin.

На сьогоднішній день багато економічних процесів відбуваються за допомогою цифрових коштів, і їх відсоток з кожним часом суттєво зростає. Усі вкладення у криптовалюту часто супроводжуються як ризиком втрати, так і можливістю добре заробити. І навіть не зважаючи на відсутність єдиної думки щодо доцільності використання цифрових коштів, більшість людей залишаються зацікавленими у купівлі та використанні криптовалюти. Доки попит на електронну валюту існує, країни надалі шукатимуть шляхи регулювання її обігу та використання.

Враховуючи популяризацію криптовалюти у світі як абсолютно нового, інноваційного платіжного інструменту XXI століття та активне використання біткойн та інших видів криптовалют, питання розвитку та застосування цього платіжного засобу потребують подальшого дослідження в Україні та світі.

Ключові слова: криптовалюта, електронні гроші, віртуальна валюта, майнінг, Bitcoin.

Bondarenko Olha Volodymyrivna the student of The Prosecutor's Office and Criminal Justice Institute of Yaroslav Mudryi National Law University, Metalistiv St., 17, Kyiv, 02000, tel.: (097) 925-08-33, e-mail olikabond2@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-1960-4977>

Nesterov Borys Borysovych the student of The Prosecutor's Office and Criminal Justice Institute of Yaroslav Mudryi National Law University, tel.: (099) 256-61-25, Metalistiv St., 17, Kyiv, 02000, e-mail: bnesterov20021@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0003-0015-2963>

Bohoiavlenskyi Heorhii Dmytrovych the student of The Prosecutor's Office and Criminal Justice Institute of Yaroslav Mudryi National Law University, Metalistiv St., 17, Kyiv, 02000, tel.: (068) 496-95-05, e-mail: georgiyzxc@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-2795-2736>

PROBLEMS OF LEGAL REGULATION OF CRYPTOCURRENCY IN UKRAINE

Abstract. The article is devoted to the study of the essence and content of cryptocurrency as a special type of digital asset, highlighting the main features of cryptocurrency as a type of virtual money and its impact on the economic system. The following key features of cryptocurrency are highlighted: exchange for goods or services; exchange for classic currency; payment for goods and services; minimum level of impossibility of abduction; payments, fast and direct transactions; investment asset; business development in cryptocurrency. The article also considers the advantages and disadvantages of cryptocurrency, features of its use, problematic

aspects of the introduction and use of cryptocurrency in Ukraine. The paper also considers the trends in the spread of cryptocurrency in Ukraine and notes the prospects for further development of cryptocurrencies.

In the process of rapid development of information technology New management tools appear every day economy, which can include electronic money. The economies of most countries are improving and develops, and people are in eternal search better and more convenient. This led to the appearance on the market analog of traditional currencies - cryptocurrencies. Cryptocurrency is digital money, which is encrypted and protected by special algorithms operating independently of the central bank The main difference between cryptocurrency and other elect money is the anonymity of its use and absolute decentralization. Among a number of different creeps The most common currency is Bitcoin.

Taking into account the popularization of cryptocurrency in the world as a completely new, innovative payment instrument of the XXI century. and active use of Bitcoin and others types of cryptocurrencies, issues of development and application this means of payment is needed in Ukraine and the world further research.

Keywords: cryptocurrency, electronic money, virtual currency, mining, Bitcoin.

Постановка проблеми. У сучасному світі цифрові технології стали невід'ємною частиною життя людини, а розвиток технологій відбувається настільки стрімко, що право не завжди встигає «оперативно» реагувати на появу нових предметів, інвестиційних інструментів і технологічних рішень. Така ситуація склалася і з обігом криптографічної валюти в нашій державі, адже криптовалюта об'єктивно існує, але її правове визначення та регулювання практично відсутні.

Криптовалюта є віртуальним активом у формі токена, що функціонує як засіб обміну або збереження вартості; токен є цифровою одиницею обліку в рамках розподіленого реєстру записів у цифровій формі, який має криптографічний захист й посвідчує майнові та / або немайнові права власника токена; віртуальними активами є будь-яка форма запису в рамках розподіленого реєстру записів у цифровій формі, що може використовуватися як засіб обміну, одиниця обліку чи як засіб збереження вартості; майнінгом визнається діяльність платника податків із здійснення обчислень, направлених на підтримання роботи розподіленого реєстру записів в цифровій формі, в тому числі з метою отримання віртуальних активів.[9] Паралельно з впровадженням криптовалюти широко розповсюдилася і технологія блокчейн, на основі якої функціонує найпопулярніша криптовалюта в світі – біткоїн. Сьогодні, з одного боку не можна заперечити факт широкого розповсюдження операцій з криптовалютами та їх використання, а з іншого – факт відсутності поняття криптовалюти у національному законодавстві, визначення її правового статусу, що створює проблему у можливості її поширення в Україні.

Беручи до уваги популяризацію криптовалюти у світі як абсолютно

нового, інноваційного платіжного інструменту ХХІ ст. та активне використання Bitcoin та інших видів криптовалют, питання розвитку та застосування цього платіжного засобу в Україні та світі потребують подальших досліджень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У науковому дискурсі питання фінансово-правової сутності та правового статусу криптовалют висвітлювали такі науковці, як І. Верес, А. С. Горбунова, В. В. Кубай, О. В. Мельниченко, Д. В. Пашко, Д. І. Погрібний, А. М. Пожидаєва, О. Е. Радутний та інші. Проблемам сутності та розвитку криптовалют, їх видів, переваг та недоліків також присвячені праці М. Ліхачова, Н. Поливки, М. Куцевола, О. Шевченко-Наумової, А. Квітки, І. Лубенця та ін.

Виокремлення невирішених раніше питань цієї теми. Окремого дослідження вимагають особливості та тенденції розвитку біткоїнів, які щороку зазнають суттєвих змін і які варто піддати науковому аналізу для прогнозування їх майбутньої динаміки. Попри велику увагу вчених до криптовалют, думки і твердження щодо її функціональної значимості і надалі характеризуються різноманітністю. На сьогодні залишаються невизначеними питання щодо можливості регулювання криптовалюти та застосування її в інтересах держави.

Метою статті є аналіз сучасних підходів до визначення правового статусу та загальних ознак криптовалют із метою створення дієвих правових механізмів їх регулювання.

Виклад основного матеріалу Криптовалюти є абсолютно новим економіко-правовим явищем, відмінним від традиційних фіатних або електронних грошей. Однією із сучасних тенденцій розвитку інформаційних технологій є поширення застосування криптовалют.

Однак наразі у світі не сформувалася стала термінологія та уніфіковані підходи до визначення, регулювання та економіко-правового обґрунтування використання криптовалют. У 2011 році в журналі «Forbes» уперше була опублікована стаття про систему біткоїн, де її було названо криптовалютою (англ. «cryptocurrency»). Це сприяло популяризації використання такого терміна. До цього більшість розробників (як, власне, і розробник Сатоші Накамото) використовувала термін «електронна готівка» (англ. «electroniccash» або «digitalcash»[1].

Загалом під електронними грошима розуміються гроші чи фінансові зобов'язання, обмін та взаєморозрахунки з якими проводяться за допомогою інформаційних технологій. Директива ЄС 2009/110/ЄС визначає електронні гроші на основі трьох критеріїв: електронне зберігання, передача отримувачу тільки після їх отримання банком, а також платник не може бути їхнім емітентом. В Україні згідно з п. 15.1, ст. 15 ЗУ «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні», електронні гроші визначені як одиниці вартості, які зберігаються на електронному пристрої, приймаються як засіб платежу іншими особами, ніж особа, яка їх випускає, і є грошовим зобов'язанням цієї особи, що

виконується у готівковій або безготівковій формі [2].

Криптовалюти є абсолютно новим економіко-правовим явищем, відмінним від традиційних електронних грошей.

Незважаючи на різні підходи до визначення криптовалюти, можна виділити основні ознаки: 1) криптовалюта має вигляд цифрового коду, який генерується відповідно до складних математичних алгоритмів; 2) криптовалюта може виконувати функції фіатних грошей, наприклад виступати мірою вартості, засобом платежу, засобом обміну; 3) криптовалюти притаманна анонімність учасників операцій – у мережі використовуються криптографічні методи асиметричного шифрування даних із застосуванням публічного та приватного ключів; 4) облік операцій з криптовалютами здійснюється за допомогою технології блокчейн; 5) криптовалютна система – замкнута децентралізована система, правила функціонування якої встановлюються її учасниками; криптовалюти не випускаються центральним банком, тому їх емісія не контролюється з боку державної влади; курс криптовалют формується ринковим шляхом і безпосередньо ніяк не пов'язується з економікою будь-якої країни; 6) відсутність реальної їх забезпеченості (вартість криптовалют є результатом співвідношення попиту та пропозиції на них серед користувачів).

Криптовалюта функціонує завдяки механізму асиметричного шифрування. Одиниця криптовалюти – це код, який народжується в результаті складних комп'ютерних математичних обчислень. Операція з утворення (видобутку) криптовалюти називається майнінгом. Термін «майнінг» прийшов з англійської мови та дослівно означає «видобуток корисних копалин». На практиці майнінг – це формування нових блоків у блокчейн-ланцюги кожної криптовалюти. Крім цього, майнінг також можна охарактеризувати як процес запису всіх здійснених транзакцій криптовалюти в їх блокчейн, відкриту базу даних здійснених операцій. Майнінг потрібен для підтримки роботи всіх існуючих криптовалют, для забезпечення прозорості транзакцій і створення структури блокчейну.

Якщо розглянути роботу будь-якої криптовалюти, то майнінг можна назвати основною функцією для фундаментальної будови всієї внутрішньої структури крипто. Завдяки майнінгу формуються нові блоки із записами про вчинені транзакції і підтримується емісія криптовалюти (за рахунок винагороди майнерам). Процес майнінгу – це знаходження числа «nonce», яке дозволяє майнеру сформувати блок із записами про проведені транзакції і ввести його в блокчейн-ланцюжок. За створення кожного чергового блоку в блокчейні (структурної одиниці із записами про перекази) для майнера передбачено винагороду за рахунок емітованих монет. Майнінг – це єдиний спосіб підтримки роботи мережі криптовалюти, а також для її емісії і поширення [3, с.173].

Таким чином, криптовалюта – це цифрова валюта, яка ґрунтується на застосуванні криптографії для створення і контролю нових одиниць валюти і здійснення транзакцій. Її емісія та облік засновані на технології блокчейн, яка, у

свою чергу, слугує інструментом для зберігання даних по всім транзакціям. Тобто, технологія блокчейн забезпечує повну анонімність і безпеку одних із різновидів криптовалют, наприклад, біткоїнів. Всі дані по операціям з біткоїнами записуються у зашифрованому вигляді в спеціальні блоки пам'яті, які неможливо зламати, не зламавши попередні блоки, а це неможливо тому що такі дані та їх копії зберігаються на всіх комп'ютерах в світі, що працюють з цією криптовалютою. [13] Оскільки криптовалюта не підлягає централізованому регулюванню, її можна віднести до віртуальної валюти, тобто засобу вираження вартості, яким можна торгувати в цифровій формі.

Bitcoin є найпопулярнішою криптовалютою у світі. В квітні 2018 року щоденний оборот торгів в цій валюті за середнім курсом був на суму, еквівалентну понад 8 млрд. доларів США, а загальна капіталізація – понад 157 млрд. дол. США [4]. За оцінками ЄЦБ, Bitcoin використовується у близько 69 тис. операцій щоденно (для порівняння – 274 млн. безготівкових роздрібних платіжних транзакцій на добу лише в регіоні ЄС). За даними блогу Visual Capitalist, станом на початок лютого 2018 року обсяг криптовалют у світі оцінювався у \$146,2 млрд. Лєвова частка (47%) припадала на Bitcoin, а 19% займав Ethereum [5].

Передбачити майбутню поведінку будь-якої криптовалюти надзвичайно складно, тому зберігати таким шляхом свої заощадження – річ надзвичайно ризикована. Курс може стрімко здійснитися вгору, і так само стрімко впасти. Тому ще одним проблемним аспектом використання є високо ризикований характер такого активу. Для прикладу можна привести наступні дані: рекорд вартості Bitcoin був 17 грудня 2017 року – максимальний показник за день був 19.891,00 дол. США за 1 одиницю, при цьому вже через 5 днів мінімальне значення за день було лише 10.700,00 дол. США. На початок квітня 2018 року ціна за 1 Bitcoin не перевищувала 7.000,00 дол. США [6].

Анонімна процедура розрахунків криптовалютою сама по собі створює загрозу використання її для фінансування незаконних операцій, що зумовлює ще один проблемний аспект використання. Це проявляється в анонімному фінансуванні (фінансування готівкою або фінансування третіми особами через віртуальні обмінні пункти, в яких не ідентифікується належним чином джерело фінансування). Проте блочний ланцюг у віртуальних валютах містить повну історію кожної проведеної транзакції, і він є в публічному доступі. Деякі дослідники вважають, що Bitcoin припускає неповну ідентифікацію користувача, але в багатьох випадках користувачів та їх транзакції можна ідентифікувати, що підтвердилося виявленням, що публічні ключі прив'язані до багатьох IP-адрес, які отримували Bitcoin, що дає змогу дізнаватися про попередні транзакції [7, с. 34]

Сьогодні статус криптовалюти в Україні не визначено жодним нормативно-правовим документом. Національний банк України своїм листом № 29-208/72889 від 10.11.2014 року зазначив, що розглядає віртуальну валюту

Bitcoin як грошовий субститут, який не має забезпечення реальної вартості і не може використовуватися фізичними та юридичними особами на території України як засіб платежу, оскільки це суперечить нормам українського законодавства.

Таким чином, майнінг криптовалют в Україні прирівнюється до фіктивного підприємництва та незаконних дій з віртуальною валютою. Схиляючись до постанов НБУ, Державна фіскальна служба заявляє про неможливість використання криптовалюти як засобу платежу, адже вона є грошовим сурогатом. Безумовно, активний розвиток криптовалютних відносин потребує правового врегулювання. На даний момент в Україні утворився правовий вакуум. Відповідно до чинного законодавства, криптовалюта в якості взаєморозрахунків використовуватися не може, тому Bitcoin як платіжний засіб, є неспроможним.

На законодавчому рівні однією зі спроб правового визначення обігу, використання, зберігання та проведення операцій за допомогою криптовалют стали проєкт Закону України «Про обіг криптовалюти в Україні» (реєстр. № 7183 від 06.10.2017) та проєкт Закону України «Про стимулювання ринку криптовалют та їх похідних в Україні» (реєстр. № 7183-1 від 10.10.2017). Проєкт Закону України «Про обіг криптовалюти в Україні» давав визначення криптовалюти як «програмного коду (набір символів, цифр та букв), що є об'єктом права власності, який може виступати засобом міни, відомості про який вносяться та зберігаються у системі блокчейн...» Водночас частина 1 ст. 1 проєкту Закону «Про стимулювання ринку криптовалют» визнає криптовалютою «децентралізований цифровий вимір вартості, що може бути виражений в цифровому вигляді та функціонує як засіб обміну, збереження вартості або одиниця обліку, що ґрунтується на математичних обчисленнях, є їх результатом та має криптографічний захист обліку». Однак на сьогодні обидва законопроекти відкликано[3].

На сьогодні, в Україні не існує прямого обов'язку щодо сплати доходів від операцій з криптовалютами, але деякі представники контролюючих служб зловживають своїми правами й прогалинами у законодавстві та вважають, якщо особа не сплачує податки та збори від доходів з операціями з купівлі\продажу криптовалюти або діяльності від «майнінгу», то у неї проводять обшуки, викликають на допити та інкримінують ст. 212 Кримінального кодексу України «Ухилення від сплати податків, зборів та інших обов'язкових платежів» [10], ст. 209 Кримінального кодексу України «Легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом» [10], а іноді й ст. 258-5 Кримінального кодексу України «Фінансування тероризму» [10], а також ст. 201 Кримінального кодексу України «Контрабанда» [10] щодо «майнерів», якщо вони документально не можуть підтвердити купівлю в Україні «майнінгових ферм» або комплектуючих до своїх потужних комп'ютерів. Щоб не потрапити у подібну ситуацію зі свавіллям контролюючих служб є декілька способів стати

на облік в органах Державної фіскальної служби України й сплатити всі податки та збори з доходу від операцій з криптовалютами та «майнінгу». Якщо особа вже є суб'єктом декларування й зобов'язана подавати декларацію, то в графі «Інші доходи» в декларації може зазначити дохід від криптовалютних операцій або «майнінгу» й сплатити 18% податку на доходи фізичних осіб та 1,5% військового збору.

Якщо особа не стоїть на обліку в органах Державної фіскальної служби України, то, наприклад, «майнер» може зареєструватися як фізична особа-підприємець або юридична особа, обрати 3 групу єдиного податку [11], сплачуючи 3% як платник ПДВ, або 5% як неплатник ПДВ та додатково ЄСВ 22%, або може обрати іншу групу єдиного податку. КВЕД можна обрати 65.23 «інше фінансове посередництво» або 63.11 «оброблення даних, розміщення інформації на веб-вузлах і пов'язана з ними діяльність», якщо Уряд виконає обіцянку [6] та внесе діяльність з майнінгу до Національного класифікатора «Класифікація видів економічної діяльності», бо «майнінг» передбачає послуги з підтримки та забезпечення функціонування розподілених реєстрів даних у тому числі з використанням технології блокчейн, оброблення даних та смартконтрактів у розподілених блокчейн-реєстрах.

Щоб уникнути непорозумінь з органами Державної фіскальної служби України можна отримати від неї письмову консультацію, як вони рекомендують зареєструватися майбутньому платнику податків по операціям з криптовалютами у разі конфліктної ситуації у подальшому можна звернутися до суду й оскаржити неправомірні дії органів ДФС. [12]

Однак не зважаючи на законодавчу неврегульованість даного питання, в Україні криптовалюти активно використовуються та визнаються ефективними. Україна увійшла у топ-10 країн за кількістю користувачів біткоїна і має активну спільноту користувачів криптовалюти. В Україні перша українська криптовалюта з'явилася 30 травня 2016 року — карбованець (Ukrainian Karbowanec, або KRB). На той момент його вартість становила 2,7 гривні [8].

У травні 2017 року в Україні відкрили перший біткоїн-автомат. Автомат цифрової валюти розташований в одному з торговельних центрів Одеси і підтримує операції в обох напрямках: біткоїн можна придбати за гривні, а також можна продати і отримати гривні на руки.

Якщо проаналізувати крипто валюту з точки зору доцільності її використання, то можна виокремити переваги та недоліки.

До переваг відносять: 1) відкритий код алгоритму (дозволяє користуватися її кожному бажаючому); 2) анонімність транзакцій (інформації про власника криптогаманця немає, є тільки номер гаманця); 3) децентралізований характер (відсутність єдиного цифрового банку, відсутність контролю за транзакціями і платежами); 4) не схильна до інфляції (емітується обмежена кількість монет); 5) захищеність (її не можна скопіювати).

Щодо недоліків криптовалюти: 1) через відсутність регулятивних

механізмів немає гарантій збереження електронних криптогаманців; 2) з боку національних регуляторів можливі негативні дії щодо неї; 3) втрата пароля до електронного криптогаманця або його непрацездатність ведуть до безповоротної втрати всіх; 4) з підвищенням рівня складності стає нерентабельним майнинг криптовалют на обладнанні окремих користувачів.

Але деякі з переваг криптовалюти є водночас і її недоліками. Так, повна анонімність і конфіденційність транзакцій роблять можливим спекулювання валютою та використання її для вчинення протиправних діянь, таких як торгівля людьми, контрабанда наркотиків, фінансування тероризму тощо. Найбільшою проблемою криптовалют зараз залишається різке коливання курсу. Це не дає змогу використовувати криптовалюту як платіжний засіб.

Що стосується впливу ринку криптовалют на фінансову стабільність у країн, то в даний час віртуальні валюти не ставлять під загрозу фінансову стабільність, ураховуючи їхній обмежений зв'язок із реальною економікою, низькі обсяги торгів і відсутність широкого визнання користувачів. Тим не менш розвиток повинен ретельно контролюватися, оскільки ситуація може суттєво змінитися в майбутньому.

Говорячи про вплив віртуальних валют на фінансову стабільність, слід зазначити, що користувачі віртуальних валют стикаються із типовими ризиками, пов'язаними з віртуальними платіжними системами, такими як:

1) Кредитний ризик. Користувачі піддаються кредитному ризику щодо будь-яких коштів, що зберігаються на віртуальних рахунках, оскільки не може бути гарантовано, що розрахункова установа у змозі повністю виконати свої фінансові зобов'язання через певний час у майбутньому.

2) Ризик ліквідності. Користувачі можуть перебувати під ризиком ліквідності, якщо розрахункова установа не в змозі задовольнити зобов'язання будь-якого змісту, які вона зробила для забезпечення ліквідності.

3) Операційний ризик. Суб'єкти віртуальних платіжних систем повинні мати рахунки в емітента, отже, вони залежать від надійності, оперативності та безперервності його бізнес-процесів.

4) Правовий ризик. Існує багато правових невизначеностей щодо віртуальних валют. Відсутність належної правової бази істотно посилює всі інші ризики. Віртуальні валюти можуть мати тенденцію до недостатньої стабільності через брак довіри з боку користувачів системи, низькі обсяги торгів, відсутність правової визначеності, спекуляції, кібератаки тощо.

Висновок. Отже, беручи до уваги все вищезазначене, можна зробити висновок, що криптовалюта є привабливим об'єктом для інвестицій. Багато економічних процесів відбуваються за допомогою цифрових коштів, і їх відсоток з кожним часом суттєво зростає. У світі, поки що, відсутня єдина думка щодо подальшої стратегії розвитку криптовалюти в світі, її легалізації та законності використання. Тим не менш, більшість людей залишаються зацікавленими у купівлі та використанні криптовалюти. Доки попит на

електронну валюту існує, країни надалі шукатимуть шляхи регулювання її обігу та використання.

Що можливості подальшого розвитку ринку криптовалют в Україні, то це є цілком можливим, навіть не зважаючи на позицію НБУ та Державної фіскальної служби, що заявляють про неможливість використання криптовалют як засобу платежу, адже вона є грошовим сурогатом. Однак зважаючи на значний інтерес українського суспільства до електронних грошей, можна дійти висновку, що формування ринку криптовалют та закріплення його на законодавчому рівні є необхідністю відповідно до сьогоденних реалій.

Література:

1. Демиргуч-Кунт А., Клэппер Л. Доступ к банковским услугам. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.imf.org/external/russian/pubs/ft/fandd/2012/09/pdf/dervis.pdf>
2. Про платіжні системи та переказ коштів в Україні: Закон України від 05.04.2001 № 2346-III. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2346-14#Text>
3. Казначєєва Д. В., Дорош А. О. Криптовалюта: проблеми правового регулювання. Вісник Кримінологічної асоціації України : зб. наук. праць. № 2 (23). 2020. С. 171—176.
4. Інформаційний ресурс "Prosto Coin" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.prostocoin.com
5. Інформаційний ресурс "Visual Capitalist" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.visualcapitalist.com
6. Криптовалютна біржа "BFX" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.bitfinex.com
7. Баранов Р.О. Протидія легалізації злочинних доходів та фінансуванню тероризму з використанням віртуальних валют [Електронний ресурс] / Р.О. Баранов. 2015. С. 29–37. – Режим доступу: www.e-ratp.academy.gov.ua/2015_2/6.pdf
8. Журавка Ф. О. Проблемні аспекти сучасного розвитку валютного ринку України. / Ф. О. Журавка, А. В. Колдовський. // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : зб. наук. пр. ДВНЗ «УАБС НБУ». – 2011. – Вип. 31. – С. 80—89.
9. Проект Закону «Про внесення змін до Податкового кодексу щодо оподаткування операцій з віртуальними активами в Україні» № 9083 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1pf3511=6457
10. Кримінальний кодекс України : від 05.04.2001 № 2341-III. // Офіційний вісник України. – від 08.06.2001
11. Податковий кодекс України : від 02.12.2010 р., № 2755-VI // Голос України. – 04.12.2010. – № 229.
12. Шаренко М. С. Особливості оподаткування доходів від операцій з криптовалютами в Україні / М. С. Шаренко // Вороновські читання (Єдність адміністративних та фінансових процедур) : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Львів, 5-6 жовтня 2018 р. / Редкол.: М. Кучерявенко, Й. Пуделька, О. Головашевич. – Харків. Асоціація фінансового права України, 2018. С. 613-617. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://afl.org.ua/2018/12/20/voronovskichitannya2018zbirniktez/>
13. Блокчейн // [Електронний ресурс]. – Режим доступу <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D0%BB%D0%BE%D0%BA%D1%87%D0%B5%D0%B9%D0%BD>

References:

1. Demirguch-Kunt, A., Kljepper, L. (2012). Dostup k bankovskim uslugam. [Access to banking services]. *www.imf.org* Retrieved from <https://www.imf.org/external/russian/pubs/ft/fandd/2012/09/pdf/dervis.pdf> [in Ukrainian].

2. Закон України “Pro platizhni sistemi ta perekaz koshtiv v Ukraïni” [The Law of Ukraine “On payment systems and funds transfer in Ukraine”]. (n.d.). *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2346-14#Text> [in Ukrainian].
3. Kaznacheeva, D. V., Dorosh, A. O. (2020). Kriptovaljuta: problemi pravovogo reguljuvannja [Cryptocurrency: problems of legal regulation]. *Visnik Kriminologichnoi asociacii Ukraïni - Bulletin of the Criminological Association of Ukraine*, 2 (23), 171—176 [in Ukrainian].
4. Informacijnij resurs "Prosto Coin" [Information resource "Prosto Coin"]. *www.prostocoin.com*. Retrieved from www.prostocoin.com [in Ukrainian].
5. Informacijnij resurs "Visual Capitalist" [Information resource "Visual Capitalist"]. *www.visualcapitalist.com*. Retrieved from www.visualcapitalist.com [in Ukrainian].
6. Kriptovaljutna birzha "BFX" [Cryptocurrency exchange "BFX"]. *www.bitfinex.com*. Retrieved from www.bitfinex.com [in Ukrainian].
7. Baranov, R.O. (2015). Protidija legalizacii zlochinnih dohodiv ta finansuvannju terorizmu z vikoristannjam virtual'nih valjut [Counteraction to the legalization of criminal income and terrorist financing with the use of virtual currencies], 29–37, Retrieved from www.e-patp.academy.gov.ua/2015_2/6.pdf [in Ukrainian].
8. Zhuravka, F. O. (2011). Problemni aspekti suchasnogo rozvitku valjutnogo rinku Ukraïni [Problematic aspects of modern development of the foreign exchange market of Ukraine]. *Problemi i perspektivi rozvitku bankivs'koï sistemi Ukraïni - Problems and prospects of development of the banking system of Ukraine*, 31, 80—89 [in Ukrainian].
9. Proekt Zakonu «Pro vnesennja zmin do Podatkovogo kodeksu shhodo opodatkuvannja operacij z virtual'nimi aktivami v Ukraïni» [Draft Law "On Amendments to the Tax Code on the taxation of transactions with virtual assets in Ukraine"]. (n.d.). *w1.c1.rada.gov.ua*. Retrieved from http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1pf3511=6457 [in Ukrainian].
11. *Podatkovij kodeks Ukraïni [Tax Code of Ukraine]*. Golos Ukraïni [in Ukrainian].
12. Sharenko, M. S. (2018). Osoblivosti opodatkuvannja dohodiv vid operacij z kriptovaljutami v Ukraïni [Features of taxation of income from operations with cryptocurrencies in Ukraine]. *Proceedings from: VI naukovo-praktychna konferentsiia «Voronovs'ki chitannja (Ėdnist' administrativnih ta finansovih procedur)» – The Scientific and Practical Conference «Voronov readings (Unity of administrative and financial procedures)»*. (pp. 613-617). Harkiv: Asociacija finansovogo prava Ukraïni [in Ukrainian].
13. Blokhejn [Blockchain]. *uk.wikipedia.org*. Retrieved from <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D0%BB%D0%BE%D0%BA%D1%87%D0%B5%D0%B9%D0%BD> [in Ukrainian].